

Lovforslag nr. L 109. Fremsat den 13. december 1984 af arbejdsministeren

Forslag

til

Lov om ændring af lov om arbejdstilbud til ledige

(Uddannelsesydelse og iværksætterydelse til ledige over 25 år)

§ 1

I lov om arbejdstilbud til ledige, jfr. lov-bekendtgørelse nr. 347 af 22. juni 1984, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 1, indsættes efter »9 måneder« : »jfr. dog § 9«.

2. I § 1, stk. 4, ændres »2 måneder« til: »3 måneder«.

3. § 2, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Støtten efter stk. 1 fastsættes til 70 pct. af højeste dagpenge pr. 1. oktober det foregående år, jfr. § 47 i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.«.

4. »Kapitel 1 a Uddannelsesydelse« ændres til: »Kapitel 2, Uddannelsesydelse til ledige under 25 år«.

5. »§ 7 a« ændres til: »§ 8«.

6. Efter kapitel 1 a, der bliver til kapitel 2, indsættes tre nye kapitler:

»Kapitel 3

Uddannelsesydelse m.v. til ledige over 25 år

§ 9. Ledige, der har haft et arbejdstilbud eller har fået en uddannelsesydelse efter den foranstående bestemmelse, har ikke krav på et nyt arbejdstilbud, men har ret til en uddannelsesydelse efter § 10 eller en iværksætterydelse efter § 11. Dette gælder dog ikke

1. ledige, som har ret til arbejdstilbud efter § 1, stk. 2, eller § 8, stk. 4-5,

2. ledige, der er fyldt 55 år ved ophøret af et tidligere arbejdstilbud. Disse ledige kan dog i stedet for et arbejdstilbud vælge en uddannelsesydelse efter § 10 eller en iværksætterydelse efter § 11,

3. ledige, der på grundlag af andet arbejde end arbejdstilbud bevarer eller generhverver dagpengereetten, jfr. §§ 55 og 72 i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

Stk. 2. Ledige, der har afslået et rimeligt arbejdstilbud eller er ophørt med dette af grunde, der kan tilregnes dem selv, har ikke krav på uddannelsesydelse eller iværksætterydelse.

§ 10. Ledige, der har ret til uddannelsesydelse efter § 9, kan få ydelsen i op til 1 år og 6 måneder, mens de deltager i en uddannelse. Arbejdsministeren fastlægger efter forhandling med undervisningsministeren, at visse uddannelser ikke giver ret til en uddannelsesydelse.

Stk. 2. Arbejdsformidlingen forlænger efter ansøgning uddannelsesydelsen fra 1 år og 6 måneder til 2 år, hvis uddannelsens længde gør det nødvendigt.

Stk. 3. Uddannelsesydelsen kan fås inden for det tidsrum, hvor den ledige kunne have fået dagpenge efter § 55, stk. 1, eller § 72, stk. 1, i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. Uddannelsesydelsen kan kun fås inden for disse perioder.

Stk. 4. Størrelsen af uddannelsesydelser svarer til de dagpenge, den ledige ellers ville have fået. Hvis der til uddannelsen er knyttet en statslig uddannelsesstøtte, udbetales denne ikke. Hvis der til uddannelsen er knyttet løn, suppleres denne om nødvendigt med uddannelsesydelse, så at den ledige i alt får et beløb, der svarer til uddannelsesydelser.

Stk. 5. Hvis en modtager af uddannelsesydelse samtidig har indtægt eller arbejde, skal uddannelsesydelser nedsættes efter samme regler som i §§ 58, 59 og 73 i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

Stk. 6. Uddannelsesydelser administreres af arbejdsformidlingen og udbetales af arbejdsløshedskasserne. Reglerne i §§ 79–82 i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 7. Arbejdsministeren fastsætter nærmere regler

- 1) om uddannelsesydelser, dens administration og udbetaling, og
- 2) om information og vejledning om uddannelsesmuligheder og tilmelding til uddannelser.

Kapitel 4

Iværksætterydelse til ledige over 25 år

§ 11. Ledige, der efter § 9 har ret til en iværksætterydelse, kan få denne i op til 3 år og 6 måneder, hvis de etablerer og driver selvstændig virksomhed.

Stk. 2. Har den ledige fået dagpenge eller uddannelsesydelse efter § 10 i en eller flere perioder efter sidste arbejdstilbud, afkortes perioden i stk. 1 tilsvarende.

Stk. 3. Størrelsen af iværksætterydelser svarer for fuldtidsforsikrede til 50 pct. af dagpengenes højeste beløb efter § 47 i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. For deltidsforsikrede er ydelser $\frac{2}{3}$ af iværksætterydelser for fuldtidsforsikrede.

Stk. 4. Hvis en modtager af iværksætterydelse samtidig har andet arbejde eller indtægt fra andet arbejde, skal iværksætterydelser nedsættes efter samme regler som i §§ 58, 59 og 73 i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

Stk. 5. En modtager af iværksætterydelse kan opgive denne og genindtræde i sin dagpengeret, som om perioden med iværksæt-

terydelser havde været dagpengeberettigende ledighed.

Stk. 6. Iværksætterydelser administreres af arbejdsformidlingen og udbetales af arbejdsløshedskasserne. Reglerne i §§ 79–82 i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 7. Arbejdsministeren fastsætter nærmere regler

- 1) om iværksætterydelser, dens administration og udbetaling og
- 2) om mulighederne for at få uddannelsesydelse og iværksætterydelse i forlængelse af hinanden.

Kapitel 5

Oplysningspligt og tilbagebetaling

§ 12. En modtager af uddannelsesydelse eller iværksætterydelse har pligt til at underrette arbejdsformidlingen om ændringer i forhold, der har betydning for retten til ydelserne. Nærmere regler fastsættes af arbejdsdirektøren efter forhandling med landsarbejdsnævnet.

Stk. 2. Har en modtager af uddannelsesydelse eller iværksætterydelse givet urigtige oplysninger eller fortiet forhold, der har betydning for retten til ydelserne, kan arbejdsdirektøren bestemme, at disse skal tilbagebetales helt eller delvist.

Stk. 3. Reglerne om statens tilsyn med de anerkendte arbejdsløshedskasser i kapitel 14 i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. finder tilsvarende anvendelse.«

7. »Kapitel 2« og »Kapitel 3« ændres til: »Kapitel 6« og »Kapitel 7«.

8. §§ 8, 9, 10, 11 og 12 bliver til henholdsvis §§ 13, 14, 15, 16 og 17.

9. I § 11, der bliver til § 16, ændres »1984–85« til: »1986–87«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. april 1985.

§ 3

Stk. 1. Personer, der ved lovens ikrafttræden har afsluttet sidste arbejdstilbud før 1.

juli 1983, omfattes først af § 9, stk. 1 i lov om arbejdstilbud til ledige som affattet ved denne lovs § 1 nr. 6, når de afsluttet et nyt arbejdstilbud, med mindre de har afsluttet en uddannelsesydelse efter de hidtidige regler.

Stk. 2. Personer, der ved lovens ikrafttræden har afsluttet sidste arbejdstilbud i perioden 1. juli 1983 – 31. marts 1984, kan uanset § 9, stk. 1 i lov om arbejdstilbud til ledige som affattet ved denne lovs § 1 nr. 6 vælge

at modtage endnu et arbejdstilbud, medmindre de har afsluttet en uddannelsesydelse efter de hidtidige regler.

Stk. 3. Arbejdsministeren fastsætter regler om, at § 10, stk. 3 og § 11, stk. 2 i lov om arbejdstilbud til ledige som affattet ved denne lovs § 1 nr. 6 kan fraviges helt eller delvist for personer, der har afsluttet sidste arbejdstilbud eller uddannelsesydelse før 1. april 1985.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Arbejdstilbudsordningen blev indført ved § 97 b i lov nr. 298 af 8. juni 1978 om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. Ordningen er ændret ved lov nr. 277 af 10. juni 1981 (L 221, Folketingstidende 1980-81, blad nr. 656 og blad nr. 819, Folketingets Forhandlinger, sp. 10523, 11934, 12325), ved lov nr. 287 af 9. juni 1982 (L 173, Folketingstidende 1981-82, blad nr. 407 og blad nr. 724, Folketingets Forhandlinger, sp. 5395, 8934, 9193), ved lov nr. 244 af 8. juni 1983 (L 182, Folketingstidende 1982-83, blad nr. 555 og blad nr. 843, Folketingets Forhandlinger, sp. 10541, 12242, 12384) og senest ved lov nr. 219 af 16. maj 1984 (L 113, Folketingstidende 1983-84, blad nr. 221 og blad nr. 507, Folketingets Forhandlinger, sp. 2430, 5779, 6144).

Forslaget indebærer, at ledige, der er fyldt 25 år og som har udnyttet første arbejdstilbud, i stedet for andet arbejdstilbud kan vælge at deltage i en uddannelse med en uddannelsesydelse eller får mulighed for at etablere sig som selvstændige erhvervsdrivende med en iværksætterydelse. Forslaget er et led i regeringens aftale med Det radikale Venstre om den offentlige budgetpolitik for 1985.

Hovedformålet med arbejdstilbudsordningen, der indførtes i 1978, er dels at genoptræne og vedligeholde de lediges arbejdsevne ved at give ledige et arbejdstilbud på en normal arbejdsplads og dels at udvide den samlede beskæftigelse i samfundet.

Siden ordningens start er antallet af arbejdstilbudspersoner steget fra ca. 13.000 placerede i 1979 til ca. 65.000 i 1984. Til trods for en målrettet indsats for at skaffe så mange arbejdstilbud som muligt i private virksomheder placeres omkring $\frac{3}{4}$ af arbejdstilbudsmottagerne inden for det offentlige i midlertidige 7-månederstilbud, hvilket har givet et meget stort pres på ordningen inden for den offentlige sektor.

Kun en mindre del af de ledige kommer i arbejde efter arbejdstilbuddet, og op mod halvdelen bliver igen inden for få år berettiget til et nyt arbejdstilbud.

I 1983 blev 8.500 ledige placeret i arbejdstilbud for anden gang. I 1984 skal omkring 15.000 have et tilbud for anden gang, og ca. 500 skal have deres tredje arbejdstilbud. Antallet af gengangere må, hvis der ikke sættes ind med forbedrede uddannelsesmuligheder overfor de ledige, forventes at stige kraftigt i de kommende år til årligt godt 30.000.

For mange ledige har tilknytningen til arbejdsmarkedet bestået af en uafbrudt kæde af arbejdsløshedsdagpenge og arbejdstilbud. Disse gentagne arbejdstilbud med mellemliggende ledighedsperioder er perspektivløse og giver kun ringe muligheder for at komme i arbejde igen, og de vil i længden kun betyde, at den ledige fastholdes i en passiv situation.

Aftalen omlægger arbejdstilbudsordningen, så der i stedet for gentagne arbejdstilbud gives de ledige mulighed for nogle nyttige og konstruktive aktiviteter i form af uddannelse eller start af egen virksomhed. Dette vil give en langt bedre mulighed for at komme i arbejde igen end de gentagne arbejdstilbud.

Arbejdsdirektoratet er blevet anmodet om en udtalelse efter forelæggelse for landsarbejdsnævnet, der på grund af den korte tidsfrist ikke har nået at afgive en udtalelse inden lovforslagets fremsættelse. Udtalelsen vil blive fremsendt til folketingets arbejdsmarkedsudvalg, så snart den foreligger.

Uddannelsestilbud

Ledige, der allerede har været igennem et arbejdstilbud, og som er fyldt 25 år, får nu en mulighed for $\frac{1}{2}$ års uddannelse med uddannelsesydelse inden for den første $\frac{2}{2}$ -årsperiode med dagpenge efter arbejdstilbuddet. Uddannelsesydelsen svarer til de arbejdsløshedsdagpenge, som den ledige ellers havde ret til. Det er ikke hensigten at ændre ved uddannelsesydelsen for unge ledige under 25 år, der svarer til halvdelen af den maksimale dagpengesats.

Uddannelsesperioden med uddannelsesydelse kan normalt vare op til $\frac{1}{2}$ år, men der vil være

mulighed for efter ansøgning at forlænge perioden med yderligere op til et halvt år.

I uddannelsesperioden skal de ledige ikke afbryde en påbegyndt uddannelse for at overtage et passende eller rimeligt arbejde.

Hele uddannelsessystemet står til rådighed for de ledige. Regeringen vil sikre, at der tilvejebringes det tilstrækkelige antal uddannelsestilbud på områder med gode beskæftigelsesmuligheder. Uddannelsestilbuddene indrettes såvel efter de lediges behov for efter- og videreuddannelse som efter arbejdsmarkedets behov for arbejdskraft, tilpasset de geografiske forskelle.

De ledige har vidt forskellige kvalifikationer. Det bliver derfor en vigtig opgave at sikre, at uddannelsestilbuddene tilpasses efter både ufaglærte, faglærte og langvarigt uddannede. Det er ikke hensigten at udarbejde egentlige positivlister over uddannelser, der giver ret til uddannelsesydelse; hele uddannelsessystemet er som udgangspunkt til rådighed. Men der er mulighed for at undtage uddannelser, der ikke er egnede.

Regeringen har allerede på forslag og ændringsforslag til finansloven 1985 indbudgetteret en udbygning af uddannelseskapaciteten på arbejdsministeriets og undervisningsministeriets områder.

Inden for *arbejdsministeriets område* påtænkes det at etablere uddannelsestilbud inden for såvel specialarbejderuddannelsen som efteruddannelsen af faglærte.

Især med henblik på ledige, der er omfattet af denne ordning, tænkes uddannelsestilbuddene etableret som særlige uddannelsestilbud inden for arbejdsmarkedsuddannelserne af en længere varighed på 15–26 uger.

Uddannelsestilbuddet påtænkes etableret ved hjælp af en sammenstykning af de sædvanlige uddannelsesmoduler inden for arbejdsmarkedsuddannelserne, dog tilpasset kursisternes behov for praksisorienteret undervisning og behovet for etablering af nye uddannelsesforløb.

Hvilke brancher det vil være relevant at etablere uddannelsesforløb indenfor, vil blive nærmere planlagt i samarbejde med såvel uddannelsesrådet/brancheudvalgene inden for specialarbejderuddannelsen som efteruddannelsesudvalget for faglærte/de faglige efteruddannelsesudvalg. Også arbejdsmarkedsnævnene vil blive inddraget i dette arbejde.

På regeringens ændringsforslag til finanslovsforlaget for 1985 er der søgt 40 mill. kr. til disse uddannelsestilbud. I alt er der inden for arbejdsmarkedsuddannelserne mulighed for, at ca. 2000 ledige årligt kan få et kursustilbud.

Inden for *undervisningsministeriets område* vil de ledige over 24 år som udgangspunkt få adgang til hele uddannelsessystemet på lige fod med andre. I forbindelse med ordningens gennemførelse vil uddannelsestilbuddene blive stillet til rådighed ved udbygning samt ved at udnytte ledig kapacitet.

På finanslovsforlaget for 1985 er der budgetmæssige forudsætninger for at etablere et betydeligt antal nye pladser i 1985, og på regeringens ændringsforslag til finanslovsforlaget for 1985 er der søgt 50 mill. kr. til uddannelses- og kursustilbud for voksne.

I alt vil der i 1985 inden for undervisningsministeriets område kunne tilvejebringes ca. 13.000 uddannelsespladser inden for rammerne af de planlagte budgetmæssige forudsætninger. Heraf er over 11.000 af pladserne inden for erhvervsuddannelserne, de videregående uddannelser og de studie- og erhvervsrettede voksenuddannelser.

Regeringen vil nøje følge udviklingen i uddannelsesbehov og beskæftigelsesmuligheder og vil sikre, at de fornødne midler til en fortsat udbygning vil være til stede. Skulle der mod forventning ikke være tilstrækkelige midler til rådighed, optages der forhandlinger mellem regeringen og Det radikale Venstre med henblik på at skaffe de nødvendige midler enten gennem kompenserende besparelser eller ved tillægsbevilling.

Adgangen til at deltage i uddannelsesaktiviteter i op til 2 måneder i genoptræningsperioden, jfr. § 1, stk. 4, benyttes ikke meget i praksis. For at gøre denne uddannelsesaktivitet mere tiltrækkende foreslås det endvidere i overensstemmelse med det generelle ønske om at styrke ordningens uddannelseselement, at uddannelsesperioden udvides til 3 måneder.

Parallelt med uddannelsestilbuddet bliver der mulighed for at starte selvstændig virksomhed med en *iværksætterydelse* på 50 pct. af højeste dagpengebeløb, dvs. ca. 52.000 kr. årligt for fuldtidsforsikrede og knap 35.000 kr. årligt for deltidsforsikrede. Iværksætterydelsen kan oppebæres i op til 3½ år efter afslutningen af arbejdstilbuddet. Det vil i denne periode være muligt at gå tilbage til lønmodtagerstatus. Der vil blive fastsat nærmere regler for iværksætterydelsen, men det er ikke hensigten at lave komplicerede godkendelses- og kontrolsystemer.

Hvis man bliver ledig efter første arbejdstilbud er der altså følgende muligheder: uddannelsesdeltagelse med uddannelsesydelse, start af selvstændig virksomhed med iværksætterydelse eller almindelig arbejdssøgende med dagpenge.

Gennemfører man en erhvervmæssig uddannelse på mindst 18 måneder, får man i tilfælde af ledighed bagefter som hidtil dagpenge på dimittendsats, d.v.s. ca. 83.000 kr. om året. Får man 26 ugers arbejde bliver man også som hidtil på ny berettiget til en dagpengeperiode. I begge disse tilfælde vil man altså atter have opnået en sådan tilknytning til arbejdsmarkedet, at man efter en vis ledighed får ret til et arbejdstilbud.

Gennemfører man ikke en erhvervmæssig uddannelse på mindst 18 måneder, eller får man ikke 26 ugers arbejde, kan man bevare sine hidtidige dagpenge i samlet 2½ år efter afslutningen af første arbejdstilbud i overensstemmelse med de gældende regler. Det foreslås at forlænge dagpengeretten, dog således at dagpenge udbetales med en lavere sats.

Forlænget dagpengeret.

I det første år af den forlængede dagpengeret får man 70 pct. af det maksimale dagpengebeløb, d.v.s. ca. 73.000 kr. årligt, og herefter får man 55 pct. af det maksimale dagpengebeløb, d.v.s. ca. 57.000 kr. årligt. Denne sidste sats er der ingen tidsbegrænsning på.

For medlemmer, der har fået deres dagpengeret forlænget, skærpes reglerne om vægring, således at medlemmet skal overtage *rimeligt* arbejde, der anvises af arbejdsformidlingen.

Der henvises i øvrigt til det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (forlænget dagpengeret).

Ældre ledige

Bortfaldet af andet arbejdstilbud gælder ikke for de ledige, der er fyldt 55 år på det tidspunkt, hvor de bliver ledige efter det første arbejdstilbud. Disse ældre ledige kan derfor i stedet for uddannelsesydelser eller iværksætterydelsen vælge at fortsætte med arbejdstilbud og dagpengeret og vil således senere kunne få efterløn efter de eksisterende regler.

Overgangsordninger

Alle ledige, der har afsluttet deres (seneste) arbejdstilbud 1. juli 1983 eller senere, er omfattet af ændringen af arbejdstilbudsordningen.

Som en overgangsordning vil ledige, der afslutter et arbejdstilbud efter 1. juli 1983 og som efter de gældende regler ville have haft ret til et arbejdstilbud inden udgangen af 1985, kunne vælge mel-

lem et nyt arbejdstilbud, en uddannelsesydelse og en iværksætterydelse.

Vælger en ledig, der er omfattet af denne overgangsordning, et uddannelsesstilbud, opnås dagpengeret i 2½ år efter afslutningen af uddannelsen. Denne ledighed giver dog ikke ret til et nyt arbejdstilbud. De nærmere regler for, hvilke uddannelser der giver mulighed for fornyet dagpengeret, fastsættes af arbejdsministeren efter forhandling med undervisningsministeren.

Fremrykning af arbejdstilbuddet m.v.

Som en yderligere forbedring af arbejdstilbudsordningen påtænkes tidspunktet for arbejdstilbud for ledige, der er fyldt 25 år fremrykket, så at det gives efter 1½ års ledighed. I dag skal arbejdstilbuddet ifølge bekendtgørelsen herom gives efter 1 år og 9 måneder, men det gives i gennemsnit efter 1 år og 10-11 måneder.

Fremrykningen, der vil ske administrativt, vil ske i takt med, at presset på arbejdstilbudsordningen aftager.

Erfaringerne med arbejdstilbudsordningen, herunder den netop foretagne evaluering af ordningen, viser at den højere støttesats på 40 kr. for unge ledige under 25 år mod 35 kr. for andre ikke har haft nogen særlig betydning i retning af at skaffe de unge flere og bedre arbejdstilbud i private virksomheder. For at forenkle administrationen af ordningen foreslås derfor, at genoptræningsydelsen sættes til samme beløb for alle, d.v.s. i øjeblikket 35 kr. pr arbejdstime.

Administrative konsekvenser

For så vidt angår de administrative konsekvenser vil forslaget på en gang indebære fortsættelse af de eksisterende administrative rammer, nogle lettelser, men også ændringer, der medfører forøgede byrder.

Dette gælder først og fremmest arbejdsformidlingssystemet, der på grund af begrænsning af retten til flere arbejdstilbud vil få en administrativ aflastning. Til gengæld må der forventes at skulle ske en udbygning af arbejdsformidlingens indsats med at rådgive og vejlede de ledige om uddannelsesmuligheder og om iværksætterydelsen. Rådgivningsindsatsen vil dog også i et vist omfang kunne udføres af andre instanser, f.eks. arbejdsløsheds-kasser, faglige organisationer, uddannelsesinstitutioner og sociale myndigheder m.fl. Det er hensigten, at uddannelsesydelser og iværksætterydelsen skal udbetales af arbejdsløsheds-kasserne og finansieres som arbejdsløshedsdagpengene.

De administrative konsekvenser skal dog også ses i sammenhæng med ændringer på andre områder, f.eks. bortfald af jobkabelsesordningen, og den dermed forbundne lettelse af arbejdsformidlingens arbejde. De foreslåede ændringer vil ikke give anledning til hverken personalereduktioner eller -forøgelse i arbejdsformidlingssystemet, arbejdsdirektoratet eller arbejdsministeriet.

I forbindelse med arbejdsformidlingens indsats med rådgivning og vejledning vil der være behov for en særlig informationsaktivitet.

Økonomiske konsekvenser

Oversigt over de økonomiske konsekvenser som følge af forslaget om uddannelse i stedet for et arbejdstilbud

	1985	1986	1987	1988
	————— mill. kr. —————			
<i>Staten</i>				
Besparelser:				
Genoptræningsstøtte	95	635	860	860
Bruttoløn til statsansatte langtidsledige	20	140	190	190
Arbejdsløshedsdagpenge/uddannelsesyndelse	÷ 145	÷ 1.030	÷ 760	÷ 760
<i>Kommuner</i>				
Besparelser pga. reducerede nettolønudgifter	95	635	860	860
Offentlige nettobesparelser i alt	65	380	1.150	1.150

De statslige besparelser vedrører genoptræningsstøtte og bruttolønudgifter, medens de statslige udgifter vedrører arbejdsløshedsdagpenge og uddannelsesyndelse. Det antages, at ca. halvdelen af gengangerne bliver berettiget til forlænget dagpenget med lavere beløb.

Forslaget har afledede konsekvenser på kontanthjælpsområdet. I 1985 og 1986 skønnes det, at der vil blive tale om mindreudgifter på ca. 1 mill. kr. I 1987 forventes merudgifter til kontanthjælp på 50-60 mill. kr. De anførte beløb fordeler sig ligeligt på staten og kommunerne. Mindreudgifterne fremkommer, fordi der ikke kan ydes supplerende kontanthjælp i forbindelse med uddannelse – eller iværksættedyndelse. Merudgifterne skyldes supplerende kontanthjælp til personer med forlænget dagpenget.

De kommunale besparelser vedrører nettolønudgifter, der ellers skulle have været udbetalt til arbejdstilbudspersonerne.

De kommunaløkonomiske konsekvenser er et foreløbigt skøn, og de endelige beløb vil indgå i forhandlingerne med de kommunale parter om

Forslaget træder i kraft for dem, der ophører med et arbejdstilbud efter 1. juli 1983, dog således at personer, der ophører med et arbejdstilbud i perioden 1. juli 1983 til 31. marts 1984 kan vælge mellem en uddannelse og et arbejdstilbud. Halvdelen af denne personkreds antages at vælge en uddannelse.

Herefter vil ca. 5.000 færre personer i 1985 skulle have et arbejdstilbud, ca. 20.000 i 1986 og godt 22.000 i 1987.

Bespareserne til arbejdstilbudsordningen kan herefter opgøres som følger:

reguleringen af de generelle tilskud for 1985 og følgende år.

Udgifterne til henholdsvis dagpenge og uddannelsesyndelse er ikke nærmere specificeret. Omfanget af uddannelsessøgende er behæftet med stor usikkerhed, og da arbejdsløshedsdagpenge og uddannelsesyndelse udgør samme beløb, har en opdeling mellem de to udgiftsformer ingen betydning for oversigten over de økonomiske konsekvenser.

Som et eksempel kan dog nævnes, at hvis f.eks. hver fjerde tidligere arbejdstilbudsperson søger en uddannelse, svarer det til i alt ca. 40.000 uddannelsessøgende i de kommende tre år under et.

Der er i 1985 og hvert af de følgende år afsat 90 mill. kr. til oprettelse af uddannelsespladser, heraf 40 mill. kr. inden for arbejdsministeriets område og 50 mill. kr. inden for undervisningsministeriets.

Nedsættelse af støttesatsen for unge under 25 år medfører umiddelbart statslige besparelser og kommunale merudgifter, der dog vil blive kompenseret over de generelle tilskud til kommunerne.

Der indgår ikke i de økonomiske beregninger virkninger af fremrykningen af arbejdstilbud, da

den nærmere fastsættelse af formen herfor først vil ske i 1985 efter forhandling med de kommunale organisationer.

Der er ingen merudgifter ved forslaget om iværksætterydelse, idet det antages, at medlemmer der etablerer sig med iværksætterydelse for hovedpartens vedkommende ellers ville have været ledige.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 2

Den adgang, der allerede findes til at deltage i uddannelsesaktiviteter i op til 2 måneder i løbet af arbejdstilbudsperioden, benyttes ikke meget. For også på dette punkt at understøtte uddannelseselementet i ordningen foreslås perioden forlænget til 3 måneder. Reglerne for sådanne uddannelsesaktiviteter vil blive de samme som dem, der følger af § 11, stk. 3-6 i bekendtgørelsen om arbejdstilbud til ledige.

Til nr. 6

Til § 9, stk. 1

Til punkt 1

Retten til uddannelsesydelse for unge under 25 år fremgår af ny § 8, tidligere § 7a. Unge under 25 år vil fortsat have ret til flere arbejdstilbud. Uddannelsesmuligheden for de over 25-årige vil ligge i forlængelse af uddannelsesmuligheden for de under 25-årige, således at der hverken opstår overlapninger eller huller. Efter gældende regler medfører forslaget, at ledige tidligst kan få uddannelsesydelse/iværksætterydelse, når de er 24 år og 3 måneder.

Til punkt 2

Ledige, der er over 55 år, når de ophører med et arbejdstilbud, mister ikke retten til et nyt arbejdstilbud.

Reglen vil i praksis betyde, at medlemmer, der bliver ledige fra et normalt arbejde, når de er fyldt 53 år, kan regne med at opnå ret til et arbejdstilbud og afslutte dette, efter at de er fyldt 55 år. Hermed vil de fortsat have ret til nye arbejdstilbud, hvis det ikke lykkes for dem at skaffe sig normalt arbejde inden. Fortsætter de ledige med at modtage dagpenge og arbejdstilbud, vil de også fortsat have adgang til efterløn.

Til punkt 3

Gennemfører man en erhvervsmæssig uddannelse på mindst 18 måneder, eller får man 26 ugers arbejde, bliver man som hidtil på ny berettiget til en dagpengeperiode, jfr. i øvrigt § 56, stk. 1, i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. I begge disse tilfælde vil man altså på ny have opnået en sådan tilknytning til arbejdsmarkedet, at man efter en vis ledighed får ret til et arbejdstilbud.

Til § 10, stk. 1

Uddannelsesydelserne er ikke dagpenge, og den ledige er derfor ikke forpligtet til at overtage passende eller rimeligt arbejde efter arbejdsløshedsloven.

Til § 10, stk. 2

Er den ledige i gang med en uddannelse ved udgangen af 1½-årsperioden, forlænger arbejdsformidlingen uden videre uddannelsesydelser indtil uddannelsens ophør, dog højst et halvt år.

Til § 10, stk. 3

Det tidsrum, hvor et ledigt medlem kan få dagpenge på grundlag af forudgående arbejde, er 2 år og 6 måneder for fuldtidsforsikrede og 2 år og 9 måneder for deltidsforsikrede, hvis perioderne ikke afbrydes af arbejde, sygdom, ferie m.m., jfr. §§ 55 og 72 i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. I tilfælde af arbejde, sygdom, ferie m.m., forlænges eller afbrydes perioderne efter de regler, der til enhver tid gælder om afbrydelse af dagpengeperioden.

Til § 10, stk. 4

Statslig uddannelsesstøtte omfatter stipendier, statslån og statsgaranti for studielån, der gives gennem Statens Uddannelsesstøtte.

Hvis der er knyttet en løn til uddannelsen, der er større end uddannelsesydelserne, bortfalder ydelserne.

Til § 10, stk. 6 og stk. 7

Uddannelsesydelserne tænkes administreret således:

I god tid før arbejdstilbuddet ophører – eventuelt allerede når arbejdstilbuddet gives – orienterer arbejdsformidlingen den ledige om mulighederne for uddannelsesydelse og iværksætterydelse. Denne orientering gentages, umiddelbart efter at arbejdstilbuddet er ophørt, hvis den ledige selv henvender sig til arbejdsformidlingen, og under alle omstæn-

digheder ved arbejdsformidlingens løbende kontakt med den ledige.

Ønsker en ledig at få en uddannelsesydelse eller en iværksætterydelse, påser arbejdsformidlingen, at betingelserne herfor er tilstede. Har den ledige ret til uddannelses- eller iværksætterydelse, giver formidlingen den pågældende kasse besked om tidspunktet for ydelsens start og om dens længde. Kassen udbetaler herefter ydelsen på samme måde, som dagpenge og efterløn udbetales.

Alle spørgsmål, der måtte opstå som følge af ændringer i den lediges situation, f.eks. skift af uddannelse, indtægtsændring eller ophør med uddannelse eller selvstændig virksomhed, samt eventuel kontrol med, at den ledige følger den opgivne uddannelse eller fortsat er beskæftiget med sin virksomhed, skal behandles af arbejdsformidlingen. Skal der ske ændring i ydelsen, kan dette kun ske efter meddelelse fra formidlingen.

Uddannelsesydelsen og iværksætterydelsen finansieres på samme måde som arbejdsløshedsdagpengene, men der skal føres særskilt regnskab over udbetalte uddannelses- og iværksætterydelser.

Til § 11, stk. 1 og 2

Iværksætterydelsen er ikke dagpenge, og den ledige er derfor ikke forpligtet til at overtage passende eller rimeligt arbejde efter arbejdsløshedsloven.

En ledig kan få iværksætterydelse i i alt 3 år og 6 måneder. Denne periode på 3 år og 6 måneder afkortes, hvis den ledige får dagpenge eller uddannelsesydelse efter § 10 i en eller flere perioder efter sidste arbejdstilbud.

Til § 11, stk. 5

Hvad enten den ledige opgiver sin iværksætterydelse før tiden eller benytter sig af ydelsen i hele den godkendte periode, vil perioden med iværksætterydelse blive betraget som dagpengeberettigende ledighed. Ophører iværksætterydelsen inden for 2½-årsperioden, vil den ledige have ret til dagpenge af samme størrelse som før starten på iværksætterydelsen. Ophører iværksætterydelsen i

1-årsperioden efter 2½-årsperioden, vil den ledige have ret til forlængede dagpenge på 70 pct. af det maksimale dagpengeniveau.

Til § 11, stk. 6 og 7

Se bemærkningerne til § 10, stk. 6 og 7

Bemyndigelsen til at fastsætte nærmere regler om kombination af uddannelsesydelse og iværksætterydelse skal give mulighed for, at en ledig, der begynder med en uddannelsesydelse, skal kunne overgå til iværksætterydelse eller omvendt.

Til § 3

Til stk. 1

En ledig, der har afsluttet et arbejdstilbud før 1. juli 1983 og herefter har afsluttet en uddannelsesydelse for unge efter § 8, tidligere § 7a, er omfattet af § 9, stk. 1, og skal ikke have nyt arbejdstilbud. Et nyt arbejdstilbud skal dog gives, hvis uddannelsen ikke gennemføres, den gennemførte uddannelse har en varighed på under 18 måneder eller ikke er en erhvervsmæssig uddannelse, jfr. § 8, stk. 4-5.

Til stk. 2

De ledige, der har afsluttet en uddannelsesydelse og omfattes af § 9, bevarer dog som efter stk. 1 retten til arbejdstilbud efter § 8, stk. 4-5. Vælger en ledig, der er omfattet af denne overgangsordning, en uddannelsesydelse, vil en gennemførelse af uddannelsen – uanset om denne er af 18 måneders varighed – give ret til dagpenge i 2½ år. Se nærmere i forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v., der er fremsat samtidig med dette lovforslag.

Til stk. 2

Ledige, der har afsluttet deres sidste arbejdstilbud efter 1. juli 1983 og inden lovens ikrafttræden, vil ikke have fulde 2½-års- og 3½-årsperioder til at udnytte henholdsvis uddannelsesydelsen og iværksætterydelsen. Bemyndigelsen i stk. 2 skal derfor give mulighed for at lade uddannelsesydelse og iværksætterydelse gå ind i den forlængede dagpengeperiode.